דרשוני כרך א — פָּנִים בפָּנִים

פָּנִים בפָּנִיםנעמה שקד

'וַאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי' (בראשית לב, כא)

'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי' (בראשית לב, לא)

'וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי' (בראשית לג, י)

ואני בשובי מפדן בלילה בעברי על נהר יבק נפתחו המים וארא מראות אלהים:והנה איש עוֹלֶה מן המים והנה ארבעה פנים עולים ויורדים ביהאחד כי אמרתי אכפרה פניווהשני במנחה ההולכת לפניוהשלישי אראה פניווהרביעי אולי ישא פָּנָיוית‍רצצו הפנים בקרבי ואמר למה זה אנכיוַיאבק ויחבק האיש עִמי עד עלות השחר ויִּבָּקעו פניוַיצא הראשון אדמוני כֻּלו ואחרד ואכפרה פניוואחרי כן יָצא אחיו וידִי אוחזת בעקבו ההֹלך לפניַיצא השלישי ואֵרֶא פניו כראות פני אלֹהיםואחרי כן יָצא הרביעי כצאת השמש על הארץ ויאמַר ישא פניו אליךואפֹּל על פני ואבךְ בכיה גדולה ומרהוַאֹמר הכי קרא שמי יעקב ואעקבני עד עתהואֹמר הלא אצלתי לי ברכה, ברכני גם אני ואשא קולי ואבךְואֹמר הקול קול יעקב והבכי בכי עשָׂו

ויהי כעלות השחר ויזרח השמש על המים כמראה אש ויעלו הפנים מעליואֵינָתר אני לבדי ואבקש את נפשיואֹמר אלַי מה לך פֹּה יעקב צֵא צא איש הפָּנים ועמדת בהר לפני ה'לא יעקב יֵאמר עוד שמי כי ישראלואחרי כן קול דממה דקה

מדרש זה נכתב במסגרת 'בית מדרש כותבים' של בית המדרש אלול בירושלים.

ואני בשובי מפדן – על פי בראשית מח, ז. בעברי על נהר יבוק, ויאבק ויחבק האיש עמי, ואותר אני לבדי, לא יעקב יאמר עוד שמי – על פי בראשית לב, כב-לא. וארא מראות אלהים... ארבעה פנים וכו' – על פי יחזקאל א. עולים ויורדים – בראשית כח, יב. ישא פניו אליך – במדבר ו, כו. ויתרוצצו, ויצא הראשון, ואחרי כן יצא אחיו – על פי בראשית כה, כב-כו. בכייה גדולה ומרה... הקול קול יעקב – על פי בראשית כז. ואותר אני לבדי... קול דממה דקה – על פי מלכים א' יט, ט-יב. צא צא – על פי שמואל ב' טז, ז.